

Ніна Дика

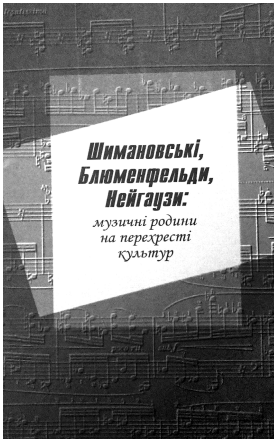
РЕЦЕНЗІЯ

на наукове видання

Шимановські, Блюменфельди, Нейгаузи: музичні родини на перехресті культур.

Колективна монографія / Ред.-упоряд. О. І. Полячок.

Кропивницький: Видавець Лисенко В. Ф., 2019. 664 с.: іл.

На певній історичній віддалі можна краще усвідомити вагомість знакових постатей у національній культурі. Саме такими є представники музичних родин Шимановських, Блюменфельдів, Нейгаузів. Завдяки колективній монографії «Шимановські, Блюменфельди, Нейгаузи: музичні родини на перехресті культур», досягнувши багатий фактологічний матеріал, пов'язаний із творчістю кожного з представників цих родин, нині можемо по-новому поглянути на ці видатні особистості. Монографія є першим українським масштабним виданням досліджень і матеріалів, метою якого є поглиблення уявлень і розповсюдження знань про життя й творчу діяльність трьох видатних митців із споріднених родин у музичному світі – Кароля Шимановського (1882–1937), Генріха Нейгауза (1888–1964) та Фелікса

Блюменфельда (1863–1931) – з акцентом на їх генеалогічне коріння, культурне середовище, життя й творчу діяльність. Особливе значення відведено висвітленню українського періодів життя й творчої діяльності митців.

Цінність і унікальність видання полягає в ґрунтовності й новизні досліджень, здійснених провідними українськими й зарубіжними фахівцями, визнаними знавцями відповідної тематики, а також у публікаціях низки архівних матеріалів. До монографії ввійшли статті 31 автора з України, Польщі, Росії, Франції, Ізраїлю, Великої Британії, США, що свідчить про актуальність творчої і педагогічної спадщини митців та інтерес до них у всьому світі. Зауважимо, що в основі лежать, переважно, матеріали трьох Міжнародних наукових конференцій: «Кароль Шимановський та його мала батьківщина» (2012), «Блюменфельди: родина на перехресті культур» (2013) та «Г. Г. Нейгауз в контексті світового виконавського мистецтва» (2013), проведених у місті Кропивницькому (Україна). Монографія вводить до наукового і загальнокультурного обігу нові дані про українське походження, епізоди життя і творчості митців, розкриває і популяризує зв'язки Кароля Шимановського, Фелікса Блюменфельда та Генріха Нейгауза з їхньою малою батьківщиною: Кіровоградською й Черкаською областями і Україною в цілому.

Книга складається зі вступного слова редактора-упорядника Олександра Полячка, п'яти розділів, де: I розділ – «Навколо родинного гнізда», II розділ – «Блюменфельди: прага музики», III розділ – «Кароль Шимановський і його мала Батьківщина», IV розділ – «Генріх Нейгауз: родина, учні, традиції», V розділ – «Додатки», які об'єднують спогади про трьох митців, хронограф подій, зокрема, пов'язаних із вшануванням та виконаннями творів Кароля Шимановського у 1961–2018 рр., хронограф подій у Кропивницькому, присвячених пам'яті Генріха Нейгауза у 1965–2018 рр.

Колектив редакторів-упорядників у складі Анатолія Калениченка, Олександра Полячка, Ірини Сікорської виконав значну роботу. Ними опрацьовано солідний науковий апарат видання, який складається з передмов до всієї монографії та кількох розділів, приміток, покажчика імен, відомостей про авторів. Фотографії становлять важливий пласт змісту. Редакторами здійснено 16 перекладів з польської та російської статей іноземних авторів та вміщених у додатках спогадів загальним обсягом майже 200 сторінок. Також ними складено тематично-хронологічну бібліографію (1682 позицій) з коментарями (77 сторінок). Редакторська та упорядницька робота, що стала віддзеркаленням багаторічного досвіду А. Калениченка, О. Полячка та І. Сікорської у сфері музикознавчих досліджень (зокрема, висвітлення життя й творчості К. Шимановського, Генріха Нейгауза, Ф. Блюменфельда), редакторської роботи (*Українська музична енциклопедія*, наукова серія «Музична україністика: сучасний вимір», низка книжок та збірників тощо), здійснена на високому професійному рівні. Автори статей монографії мають широку географію. На Міжнародних конференціях, конференціях в рамках науково-мистецьких проєктів в наукових доповідях були оприлюднені окремі положення досліджень. Практична цінність наукового дослідження полягає в доцільності використання основних його положень в навчальних курсах мистецьких вищих навчальних закладів «*Історії української музики*», «*Музичної культури ХХ ст.*», «*Історії західноєвропейської та східноєвропейської музики*», «*Виконавської інтерпретації*», «*Музичної естетики*». Книжка створює наукове підґрунтя для подальшої популяризації творчої й педагогічної спадщини Кароля Шимановського, Генріха Нейгауза, Фелікса Блюменфельда на локальному, регіональному, національному, міжнародному рівнях. Все вище окреслене дає підстави стверджувати, що книга є окремою вагомою наукою працею, актуальним, завершеним, сучасним дослідженням.

Для львівського музично-мистецького середовища знаковою подією стала презентація колективної монографії «*Шимановські, Блюменфельди, Нейгаузи: музичні родини на перехресті культур*», що відбулася 10 жовтня 2019 року у Музично-меморіальному музеї Соломії Крушельницької у Львові. Модераторами проєкту у Львові постали:

Модератори проєкту –
Ніна Дика та Ірина Сікорська

п. Ірина Сікорська – редактор видання, знаний український музикознавець, музичний критик, журналістка, кандидат мистецтвознавства, старший науковий співробітник відділу музикознавства та етномузикології ІМФЕ імені М. Т. Рильського НАН України і п. Ніна Дика – кандидат мистецтвознавства (Ph.D.), доцент кафедри камерного ансамблю і квартету та кафедри загального та спеціалізованого фортепіано Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка.

Із вітальним словом до присутніх звернулася директор Музично-меморіального музею Соломії Крушельницької у Львові п. Галина Тихобаєва, наголосивши, що монографія «*вирізняється своєю синтетичністю, де видатні імена Блюменфельда – Нейгауза – Шимановського не забуті і звучать на повен голос в наш час, утверджуючи вагомую роль у становленні професійної музичної культури краю, винятковий внесок у музичну культуру України та світу*». Редактор монументального видання

п. Ірина Сікорська у своїй розповіді послідовно і детально відтворювала всі деталі роботи над монографією. Фотографії, які були талановито і тактовно коментовані п. Іриною Сікорською і транслиювалися на екран (відповідальна: Анна Школьнікова, фахівець по зв'язках із громадськістю у ЛНМА імені М. В. Лисенка), висвітлювали, і немовби наближали до глядачів яскраві, і неповторні моменти життя видатних представників родин Шимановських, Блюменфельдів, Нейгаузів, розкривали багатство кола їхнього спілкування, відкривали «завісу» над їх особистим життям...

Презентація колективної монографії

«Шимановські, Блюменфельди, Нейгаузи: музичні родини на перехресті культур»
у Музично-меморіальному музеї Соломії Крушельницької у Львові 10 жовтня 2019 року

Сидять (зліва на право): І. Сікорська, Л. Кияновська, Г. Тихобаєва;

Стоять (зліва на право): М. Драган, Л. Садова, Н. Дика, О. Рапіта, Н. Дитюк,
О. Кульчицький, О. Басса, У. Сельська, В. Дворовий, С. Фудела, У. Кузьмич, В. Бовсунівська

Відомо, що доля Кароля Шимановського (3.10.1882, Тимошівка – 29.03.1937, Лозана, Швейцарія) була тісно пов'язана зі Львовом: тут жила його сестра Станіслава Корвін-Шимановська (листопад 1889, Тимошівка – 7.12.1938, м. Варшава, Польща), оперна і камерна співачка (сопрано), педагог, першовиконавиця вокальних творів свого геніального брата Кароля Шимановського, зокрема, перша виконавиця партії Роксани в опері «Король Рогер». К. Шимановський присвятив Ст. Корвін-Шимановській свої вокальні цикли «Чотири пісні» на слова Р. Тагора, «Слопєвні»

та пісню «Далеко лишився цілий світ» ор. 2. Згодом Станіслава Корвін-Шимановська постала авторкою спогадів про К. Шимановського й авторкою брошури «Як потрібно співати твори Кароля Шимановського». У Львові часто виконувалися твори К. Шимановського, де з-поміж інших: Перший концерт для скрипки з оркестром (1927), Третя симфонія «Пісня про ніч» (перше виконання з хором, 1928), Концертна увертюра, ор. 12, «Любовні пісні Гафіза» для голосу з оркестром (співала Станіслава Корвін-Шимановська), кантата «*Stabat Mater*» під орудою А. Солтиса (16 лютого 1937 року), що прозвучала за місяць до смерті композитора. Цікаво довідатися, що з іменем Кароля Шимановського у Львові пов'язана ще одна мистецька подія – у 2008 році започатковано Міжнародний фестиваль камерної музики «*Szymanowski Quartet ma Dрузі*», історія якого налічує вже шість фестивалів. Тож, в часі «Презентації» слухачі насолоджувалися чудовою музикою Кароля Шимановського у виконанні відомих львівських музикантів – Заслужених артистів України піаністів Оксани Рапіти, Мирослава Драгана та солістки Львівської національної філармонії Наталії Дитюк (сопрано), піаністки Оксани Басси і студентів Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка – Уляни Сельської, Олександра Кульчицького, Сільвії Фудели (клас доцентів Тетяни Слюсар та Орести Когут).

Звучать твори Кароля Шимановського
у виконанні заслужених артистів України
Мирослава Драгана (фортепіано) і Наталії Дитюк (сопрано)

У прекрасному виконанні прозвучали камерно-інструментальні і вокальні твори, зокрема 2 Мазурки, ор. 50, № 1 і № 2 для фортепіано у виконанні О. Рапіти; 4 Пісні – «*Сти спокійно...*» з «*Камерної музики*», ор. 54, № 2 (слова Джеймса Джойса), «*Вночі, коли я довго мрію в тиші...*», ор. 2, № 4 (сл. Казимира Тетмаєра), «*Золоте волосся*» з «*Камерної музики*», ор. 54, № 3 (сл. Джеймса Джойса), «*Лебідь*» (присвята Мамусі), ор. 7 (сл. В. Берента) у виконанні Н. Дитюк (сопрано) і М. Драгана (фортепіано); I Струнний квартет Кароля Шимановського у виконанні «*Szymanowski Quartet*» (відеотрансляція); Соната для скрипки та фортепіано у виконанні У. Сельської (фортепіано) і С. Фудели (скрипка); «*Ноктюрн і Тарантелла*», ор. 28 у виконанні О. Кульчицького (скрипка) і О. Баси (фортепіано), збагативши мистецьку ауру львівської імпрези у гостинній «*Соломійній салі*».

За фортепіано –
заслужена артистка України Оксана Рапіта

Олександр Кульчицький (скрипка)
і Оксана Басса (фортепіано)

Розповсюдження наукового видання «Шимановські, Блюменфельди, Нейгаузи: музичні родини на перехресті культур» з-поміж академічних бібліотек та бібліотек спеціальних середніх і вищих навчальних закладів, безсумнівно, сприятиме збагаченню української культури й музичної науки. До слова, це монументальне наукове видання було офіційно подароване Музично-меморіальному музею Соломії Крушельницької у Львові, Львівській національній музичній академії імені М. В. Лисенка та музично-мистецьким бібліотекам міста Львова. Матеріали монографії, поза сумнівом, будуть використані в подальшій науковій, просвітницькій, педагогічній і творчій практиці.

Прекрасне поліграфічне втілення колективної монографії відбулося за підтримки Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, Українського культурного фонду, Об'єднання поляків «Полонія» ім. Кароля Шимановського, Кропивницького музею культури ім. Кароля Шимановського, авторського колективу, видавця Лисенка В. Ф, краю, який пам'ятає своїх видатних синів.

